

Sygn. akt I ACa 140/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Adam Jewgraf
Sędziowie:	SSA Tadeusz Nowakowski SSO del. Renata Szczerbowska (spr.)
Protokolant:	Katarzyna Rzepecka

po rozpoznaniu w dniu 7 marca 2013 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **Z. K.**

przeciwko **W. K.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy

z dnia 6 listopada 2012 r. sygn. akt VI GC 127/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i III w ten sposób, iż nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 19 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 26/12 uchyla co do kwoty 148.596 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2012 r. i powództwo w tym zakresie oddala oraz zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 10.020 zł kosztów postępowania;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 10.130 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód Z. K. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla i nakazanie, aby pozwany W. K. zapłacił na jego rzecz kwotę 170 728 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 31.07.2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania.

W uzasadnieniu wskazał, iż dochodzi zapłaty świadczenia pieniężnego na podstawie uznania długu potwierdzonego podpisaniem weksla na kwotę 170 728 zł z dnia 07.06.2011 r. Pozwany nie zapłacił należności z weksla mimo wezwania do zapłaty.

Sąd Okręgowy w Świdnicy wydał w dniu 19.03.2012 r. nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym.

Po wniesieniu zarzutów sprawa została przekazana do Sądu Okręgowego w Legnicy.

W złożonych zarzutach pozwany domagał się uchylenia nakazu zapłaty w całości i oddalenia powództwa oraz zasądzenia na jego rzecz kosztów postępowania według norm.

Pozwany przyznał, iż spółka cywilna, której współnikami są pozwany i jego ojciec kupowała u powoda piaskowiec, jednak zapłata za towar następowała najczęściej w dniu odbioru. Weksel został podpisany przez pozwanego w styczniu 2012 r. w celu zabezpieczenia ewentualnych wierzytelności powoda z tytułu dostaw piaskowca. Strony nie doszły do porozumienia co do wysokości wierzytelności, jednak z rozliczenia przygotowanego przez powoda wynikała kwota nie wyższa niż 30 000 zł. W związku z tym pozwany zarzucił, iż weksel został wypełniony przez powoda niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Ponadto pozwany wskazał, iż powód w żaden sposób nie wykazał co składa się na dochodzona wierzytelność w związku z czym merytoryczne ustosunkowanie się do zasadności roszczeń powoda jest niemożliwe. Ponadto pozwany zarzucił nieważność weksla z uwagi na podpisanie go tylko przez jednego współnika spółki cywilnej, co ma przekraczać czynność zwykłego zarządu, jak również brak daty wystawienia weksla, która pozwany utożsamiał z nieprawdziwą datą jego wystawienia.

Powód otrzymał odpis zarzutów w dniu 25.05.2012r. na wskazany przez siebie adres dla doręczeń i do dnia 01.06.2012 r. nie złożył żadnej odpowiedzi na zarzuty. Dopiero w dniu 14.06.2012 r. wpłynęło do akt pismo powoda, które jednak na podstawie art.479(9)§1 kpc zostało zwrócone pełnomocnikowi powoda z powodu nie dołączenia dowodu nadania pisma pozwanemu przesyłką poleconą lub dowodu doręczenia. Ponownie pismo to pełnomocnik powoda złożył w dniu 29.06.2012r.

Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, w tym także po dopuszczeniu dowodów z urzędu, Sąd Okręgowy w Legnicy wydał wyrok z dnia 06.11.2012 r., w którym w pkt I. nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 19.03.2012 r. w sprawie I Nc 26/12 utrzymał w mocy co do kwoty 148 596 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lutego 2012 r. do dnia zapłaty; w pkt II. w pozostałym zakresie uchylił nakaz zapłaty i powództwo oddalił, zaś w pkt III. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 3701,64 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sąd I Instancji ustalił, iż pozwany prowadzi działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej PPHU (...) z E. K.. Powód, prowadzący działalność gospodarczą (...) i spółka cywilna pozostawali w stałych stosunkach gospodarczych, w ramach której spółka pozwanego nabywała u powoda piaskowiec i granit. Współpraca trwała między innymi w 2010 i 2011 r. Za piaskowiec dostarczany pozwanemu na budowę w O. powód wystawiał faktury, z których należności w przeważającej części pozwany uścił przelewem. Za granit rozliczano się bez wystawiania faktury, powód odnotowywał w zeszycie wydany towar i wpłaty. Strony nie kwitowały wydania towaru, ani zapłat. Pozwany nie prowadził odrębnej dokumentacji w przedmiocie tych zakupów. Zdarzało się, że pracownicy pozwanego przyjeżdżali po granit, który był im wydawany bez uiszczenia ceny. Strony przeważnie rozliczały się między sobą bez udziału osób trzecich. Syn powoda D. K. sporządził w dniu 08.09.2011r. na komputerze zestawienie WZ dotyczące pobranych przez pozwanego materiałów w okresie od 02.01.2011r. do 31.07.2011r. Dotyczyło wydania pozwanemu przede wszystkim granitu ze wskazaniem ceny oraz rozliczenia wzajemnych wierzytelności pozwanego. Po kompensacie do zapłaty przez pozwanego pozostawała kwota 148 596 zł. Dokument ten podpisał pozwany i powód. Ponadto powód sporządził odrębne rozliczenie należności pozwanego na dzień 30.11.2011 r. na kwotę 22 132 zł. Powód twierdził, iż obejmuje on inne należności niż wynikające z WZ. Powód sporządził też notatkę w kwestii rozliczenia stron za piaskowiec, którą wręczył pozwanemu. Na zabezpieczenie należności z tytułu pobranego od powoda towaru pozwany podpisał weksle in blanco, który wręczył powodowi. Podpisując się na wekslu pozwany nie wskazał, iż działa jako współnik spółki cywilnej. Strony nie sporządziły pisemnej deklaracji wekslowej. Z treści weksla wynikało, iż został wystawiony 07.06.2011 r. na kwotę 170728 zł płatną do dnia 30.07.2011 R. na zlecenie powoda. Należność z weksla stanowiła sumę kwot wskazanych w dowodzie WZ z dnia 08.09.2011 r. i rozliczeniu z dnia 30.11.2011 r. Pismem z dnia 10.02.2012 r. powód wezwał pozwanego do wykupu weksla,

W oparciu o ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo jest zasadne w części. Sąd uzasadnił, iż weksel nie był dotknięty nieważnością, gdyż zawiera datę wystawienia zgodnie z art. 101 ustawy prawo wekslowe.

Nie powoduje nieważności weksla umieszczenie w nim daty nieprawdziwej, tj. wcześniejszej lub późniejszej niż data faktycznego wystawienia weksla. Ponadto zdaniem Sądu pozwany nie wykazał, aby data wskazana na wekslu była nieprawdziwa. Sąd wskazał, iż istotnie weksel zabezpieczał należności prowadzonej przez pozwanego spółki cywilnej, zaś podpisanie weksla stanowi czynność przekraczająca zakres zwykłego zarządu zgodnie z art. 865 §2 kc w zw. z art. 866kc, niemniej jednak na podstawie art. 8 pr. wekslowego podpisany na wekslu wspólnik, który przekroczył zakres umocowania odpowiada sam wekslowo.

Sąd I instancji zgodnie z art. 10 pr. wekslowego ocenił także zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym. Zobowiązanie wekslowe ma charakter samodzielny i abstrakcyjny, w stosunku jednak pomiędzy wystawcą, a remitentem samodzielność tego zobowiązania ulega znacznemu osłabieniu, właśnie z uwagi na możliwość podniesienia przez wystawcę zarzutów ze stosunku podstawowego bez ograniczeń. Spór przenosi się wówczas na płaszczyznę stosunku podstawowego, który w związku z zarzutami wystawcy podlega badaniu przez Sąd oceniający zasadność nakazu zapłaty. Zgodnie jednak z art. 10 pr. wekslowego to wystawca winien udowodnić, iż weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem wekslowym, a jednocześnie wierzyciel winien wyjaśnić istotę stosunku podstawowego oraz wykazać przysługującą mu sumę wekslową. Sąd uznał, iż skoro weksel zabezpieczał umowy sprzedaży towarów zawierane przez strony, a wierzytelność z tego tytułu zamykała się w kwocie wynikającej z dokumentu WZ z dnia 08.09.2011 r. zasadne jest zasądzenie kwoty 148 596 zł na podstawie art. 354 §1 kc, art. 6 kc, art. 481 kc i art. 10 pr. wekslowego oraz art. 496 kpc utrzymał w mocy nakaz zapłaty w tej części. Odsetki zaś zasądził od terminu płatności wynikającego z wezwania do zapłaty z dnia 10.02.2012r. (2 dni na zapłatę, 3 dni na doręczenie korespondencji). W pozostałym zakresie Sąd I instancji uchylił nakaz zapłaty i powództwo oddalił, uznając iż odrębna notatka powoda z dnia 30.11.2011 r. nie może być przekonującym dowodem na istnienie wierzytelności w tej części. Przy tym Sąd wskazał, iż wierzytelność wynikająca z notatki z k. 32 wręczonej pozwanemu i dotyczącej rozliczenia za piaskowiec nie była przedmiotem sumy wekslowej.

Sąd I instancji dopuścił z urzędu dowód z dokumentu WZ oraz notatki powoda z dnia 30.11.2011 r. uznając, iż ich dopuszczenie jest niezbędne dla ustalenia prawdy obiektywnej, nie narusza równowagi stron, zasady kontrydiktoryjności czy obowiązku bezstronności sądu.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc dokonując rozliczenia kosztów stron w stosunku 87%wygranej powoda, do 13 % wygranej pozwanego.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany zaskarżając go w pkt I i III i domagając się zmiany zaskarżonego wyroku przez uchylenie nakazu zapłaty sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 19.03.2012r. sygn. akt I Nc 26/12 w całości i oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za I i II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm.

Pozwany zarzucił:

1. naruszenie przepisu art. 32 Konstytucji RP polegające na faworyzowaniu powoda wbrew zasadzie równości wobec prawa poprzez obejście reguł prekluzji dowodowej i dopuszczenie z urzędu dowodów skazanych przez powoda po upływie terminu do ich zgłoszenia, a to dokumentu WZ z dnia 08.09.2011 r. oraz rozliczenia z dnia 30.11.2011 r., a następnie zasądzenia kwoty 148 596 zł na podstawie dokumentu WZ;

2. naruszenie art. 232 zd. drugie kpc polegające na dopuszczeniu z urzędu dowodów z dokumentów, o którym mowa wyżej, podczas gdy w niniejszej sprawie nie zachodziły szczególne okoliczności, które uprawiałyby do skorzystania z uprawnienia zawartego w art. 232 kpc, a dopuszczenie dowodu z urzędu stanowiło obejście art. 479 (12)§1 kpc oraz znaczne pogorszenie sytuacji procesowej pozwanego.

Uwzględnienie powyższych zarzutów w ocenie apelującego powinno skutkować przyjęciem, że powód nie zaprzeczył skutecznie twierdzeniom pozwanego i nie wdał się w spór co do stosunku podstawowego, a żądanie pozwu jako nieuzasadnione podlegało oddaleniu.

Ponadto pozwany zarzucił:

3. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 §1 kpc poprzez dokonanie oceny dowodów:

a) w sposób sprzeczny z zasadami logicznego rozumowania, albowiem zarówno z treści zeznań powoda jak i treści weksla wynika, że kwota wpisana na wekslu stanowi sumę kwot z dokumentu WZ i notatki z 30.11.2011 r., a zatem logiczna ocena dowodów powinna skutkować przyjęciem, iż data podpisania weksla jest późniejsza aniżeli 30.11.2011 r. Zatem w ocenie pełnomocnika apelującego Sąd I instancji błędnie ustalił, że weksle został wystawiony w dniu 07.06.2011 r.;

b) w sposób niewszechstronny, a to z częściowym pominięciem zeznań D. K., W. M., S. M., tj. w części w jakiej świadkowie ci zeznali, że pozwany regulował zobowiązania wobec powoda z tytułu pobranych płyt granitowych i marmurowych przez wpłaty gotówkowe bezpośrednio do rąk powoda lub jego syna. Uwzględnienie tych zeznań powinno skutkować przyjęciem, iż pozwany wykonał w całości zobowiązania z tytułu pobranego od powoda towaru;

c) w sposób sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego w odniesieniu do zeznań powoda, który zeznał, iż weksel in blanco miał zabezpieczać roszczenia powoda z tytułu pobranego materiału w postaci płyt granitowych i marmurowych. Zeznaniom powoda nie można przypisać cechy wiarygodności w szczególności przy uwzględnieniu ich wewnętrznej sprzeczności oraz niewiedzy czy niepamięci jedynie w kwestiach niekorzystnych dla powoda, a także sprzeczności z zeznaniami jego syna D. K. w których potwierdza on zapłaty gotówkowe za granit do rąk powoda. Dokonując prawidłowej oceny zeznań powoda Sąd I instancji powinni odmówić im wiarygodności i ustalić, iż weksle zabezpieczał wyłącznie roszczenia powoda z tytułu pobieranego przez pozwanego piaskowca.

Apelujący zarzucił wreszcie naruszenie art. 100 kpc poprzez jego zastosowanie, podczas gdy powód nie żądał zwrotu kosztów postępowania.

W odpowiedzi na apelację pełnomocnik powoda wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja była w części zasadna, zaś uwzględnienie zarzutu sprzeczności istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego skutkowało zmianą wyroku w zaskarżonej części w całości.

Na wstępie należy podkreślić, iż w związku z datą wniesienia powództwa (14 lutego 2012 r.) i treścią art. 9.1 ustawy z dnia 16.09.2011 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2011/233/1381) postępowanie niniejsze toczyło się i toczy według zasad nieobowiązującego od dnia 03.05.2012 r. postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych uregulowanego w dziale IVa, rozdziale 1 kpc.

Część zarzutów pozwanego nie mogła zostać uwzględniona.

Zarzut naruszenia zasady równości wywodzony z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP nie mógł odnieść spodziewanego przez pozwanego skutku. Zgodnie z tym wzorcem konstytucyjnym wszyscy są wobec prawa równi. Wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Niewątpliwie art. 232 zd. drugie kpc dopuszczający możliwość działania sądu z urzędu jest zgodny z tym wzorcem konstytucyjnym na co wskazał też Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 26.02.2008 r. przy okazji skargi dotyczącej zgodności z konstytucją art. 479 (12)§1 kpc (SK 89/06). Trybunał podkreślił, iż jedną z podstawowych zasad polskiej procedury cywilnej - ściśle związaną z zagadnieniem równości - jest kontradiktoryjność postępowania oznaczająca, że równouprawnione strony toczą spór przed bezstronnym sądem, którego werdyktowi obowiązane są się podporządkować. Z zasady tej wprost wynika wymóg, by obie strony miały zagwarantowaną jednakową możliwość obrony swych praw i interesów poprzez zgłaszanie żądań i

wniosków, przedstawianie twierdzeń i dowodów i korzystanie ze środków zaskarżenia. Zasady te nie zostają wyzute z treści poprzez samą odrębność postępowania w sprawach gospodarczych. W niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowody nie wskazane przez powoda w terminie wynikającym z art. 495 §3 kpc powołując się na dążenie do wydania sprawiedliwego wyroku zgodnego z prawdą. W konsekwencji dopuszczenia dowodów z urzędu pełnomocnik pozwanej zawnioskował kolejne dowody, dla obalenia faktów, które mogły z tych dowodów wynikać. Sąd zaś dowody te dopuścił i przeprowadził. W niczym zatem zasad równości stron postępowania nie została naruszona, gdyż pozwany miał możliwość ustosunkowania się do dowodów dopuszczonych z urzędów i przedstawienia kontrdowodów. Strony miały zatem zagwarantowaną przez Sąd jednakową możliwość obrony swoich praw. Dążenie zaś do wydania przez Sąd sprawiedliwego wyroku należy traktować jako wypełnianie wzorca konstytucyjnego z art. 2 Konstytucji RP, tj, z zasadą sprawiedliwości społecznej. W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego ugruntowany jest zaś podgląd, że zasada równości nie ma charakteru bezwzględny w tym znaczeniu, że zrównuje sytuację wszystkich podmiotów ze względu na cechy jakimi się charakteryzują. Pewne zróżnicowanie podmiotów posiadających te same cechy jest dopuszczalne także na gruncie zasady równości jeżeli jest to zgodne z innymi zasadami konstytucyjnymi, w tym między innymi zasadą sprawiedliwości społecznej.

Pozwany nie mógł także podnieść zarzutu naruszenia art. 232 kpc z uwagi na brak zgłoszenia zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc. Dyspozycją art. 162 kpc objęte są także postanowienia sądu w zakresie dopuszczenia dowodów, a także to, że utrata tego zarzutu jest bezpowrotna w dalszym toku postępowania, a więc także w postępowaniu apelacyjnym, chyba że chodzi o przepisy prawa procesowego, których naruszenie sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona nie zgłosiła zastrzeżeń bez swej winy. Pozwany nie powołał się na brak winy w niezgłoszeniu zastrzeżenia, zaś dopuszczenie dowodu z urzędu nie jest uchybieniem, które Sąd II instancji powinni wziąć pod uwagę z urzędu.

Na marginesie należy wskazać, iż dopuszczenie dowodów z urzędu nie stanowiło naruszenia art. 232 kpc. Istotne znaczenie ma tu wyrok SN z 22 lutego 2006 r. (sygn. akt III CK 341/05, OSNC nr 10/2006, poz. 174). Zgodnie z jego tezą nie jest wyłączone dopuszczenie przez sąd z urzędu - na podstawie art. 232 zdanie drugie k.p.c. - dowodu, który nie może być powołany przez stronę na podstawie art. 479¹² § 1 k.p.c. W uzasadnieniu powołanego wyroku SN stwierdził, że ograniczenia swobody sądu przewidzianej w art. 232 zdaniu drugim k.p.c. nie da się wywieść z przepisów ustanawiających tzw. prekluzję dowodową. Skutki prekluzji nie mają charakteru bezwzględny, gdyż dotyczą tylko konkretnej strony i tylko konkretnych dowodów. To znaczy, że dowód sprekludowany dla jednej strony może być podniesiony przez drugą stronę, a także - jeżeli biorą udział w sprawie - przez prokuratora, organizację społeczną, rzecznika konsumentów lub Rzecznika Praw Obywatelskich. Tym bardziej dowód taki może być dopuszczony przez sąd, jeżeli korzysta on z kompetencji określonej w art. 232 zdaniu drugim k.p.c., w takim wypadku - aby nie narazić się na zarzut naruszenia przepisów o prekluzji dowodowej - sąd musi jednak zademonstrować, że dopuszcza dowód na tej właśnie podstawie. Podobny pogląd znajdujemy w wyroku SN z 4 stycznia 2007 r. (sygn. akt V CSK 377/06, OSP 1/2008, poz. 8). SN między innymi wskazał, że niekiedy powstanie sytuacja procesowa, w której nieprzeprowadzenie przez sąd z urzędu dowodu stanowiącego element "zebranego materiału" stanowiłoby pogwałcenie elementarnych zasad, którymi kieruje się sąd przy wymierzaniu sprawiedliwości. Zaniechanie sądu mogłoby sprawić, że najwyższe prawo byłoby najwyższą krzywdą (summum ius summa iniuria). Adresatem reguł prekluzji dowodowej są bowiem strony, nie zaś sąd rozpoznający sprawę. Dążenia zatem do wydania sprawiedliwego wyroku nie może być traktowane jako pogwałcenie art. 232 kpc.

Nie sposób także zgodzić się z zarzutem, iż Sąd I instancji błędnie ustalił datę wystawienia weksla na dzień 07.06.2011 r. Z treści uzasadnienia sądu I instancji wynika jedynie, iż „z treści weksla wynikało, iż został wystawiony 07.06.2011r.”. Jednocześnie jednak Sąd I instancji wskazał, iż umieszczenie na wekslu nieprawdziwej daty wystawienia nie powoduje nieważności weksla i zasądził odsetki za opóźnienie od daty wezwania do zapłaty, a nie od daty płatności weksla. Nie może jednak ująć uwadze Sądu Apelacyjnego, iż Sąd I instancji jest niekonsekwentny swoich ustaleniach i opartych na nich rozważaniach. Skoro bowiem nieprawdziwa data wystawienia weksla nie jest przyczyną nieważności, zaś odsetki zasądzone są od daty wyznaczonej w wezwaniu do zapłaty, nie sposób jednocześnie twierdzić, iż pozwany nie wykazał, aby data wskazana na wekslu była nieprawdziwa. Rodzi to oczywisty chaos w uzasadnieniu i utrudnia logiczną ocenę wyroku. Niewątpliwie pozwany ma rację twierdząc, iż weksel z pewnością nie został wystawiony w dniu

07.06.2011 r. skoro według zeznań powoda obejmuje należności wynikające z WZ z dnia 08.09.2011 r. i rozliczenia z dnia 30.11.2011 r. uwzględniającego nota bene wpłatę pozwanego z dnia 28.09.2011r. Oczywisty, logiczny i zgodny z zasadami współżycia społecznego jest zatem wniosek, iż weksel został wystawiony po dniu 30.11.2011 r., co z kolei czyni wiarygodnym zeznania pozwanego w tym zakresie, kiedy zeznaje on, iż weksel został wystawiony w styczniu 2012 r. co zresztą znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadka M. W., kiedy twierdzi ona, iż pozwany rozmawiał z nią na temat skutków i warunków wystawienia weksla w styczniu 2012r., jak również w wezwaniach do zapłaty wysłanych dopiero 17.01 i 10.02.2012r. gdyby istotnie weksel został wystawiony i uzupełniony w czerwcu 2011 r. z terminem płatności do 30.07.2011 r. z pewnością wezwanie do zapłaty zostałoby wysłane wcześniej. W związku z powyższym na podstawie dowodu WZ, rozliczenia z dnia 30.11.2011, zeznań pozwanego i M. W. a także wezwań do zapłaty, należało ustalić, iż w istocie weksel został wystawiony w styczniu 2012 r.

Nie zasługuje także na uwzględnienie zarzut braku wszechstronnego rozważania materiału dowodowego, co skutkowało ustaleniem, że pozwany wykonał w całości obciążające go zobowiązanie z tytułu dostaw towaru. Taki wniosek nie wynika z przywołanych przez pozwanego dowód z zeznań świadków. Świadczenie ci jedynie potwierdzili, iż strony rozliczały się bezpośrednio przez wpłaty gotówkowe, nie potrafili jednak wskazać, kiedy i jakie kwoty i na zapłatę jakich wierzytelności zostały przekazane powodowi, w związku z tym w żadnym wypadku nie dowodzą one wykonania ewentualnego zobowiązania.

Zarzutem, który niewątpliwie był zasadny i w konsekwencji doprowadził do zmiany wyroku jest zarzut błędnej i niezgodnej z zasadami doświadczenia życiowego oceny zeznań powoda i dokonania na ich podstawie ustaleń co do treści deklaracji wekslowej.

Jak wynika z przebiegu postępowania dowodowego jedynymi osobami, które brały bezpośredni udział w ustalaniu treści porozumienia wekslowego były strony. Świadek D. K. zeznał, iż nie uczestniczył w spotkaniu stron, na którym ustalane były te kwestie, nie może zatem w dalszej części zeznań wiarygodnie twierdzić, iż weksel został wystawiony dla zabezpieczenia wszystkich roszczeń powoda. Wobec tego podstawową dla postępowania kwestią w świetle podniesionego na podstawie art. 10 pr. wekslowego zarzutu było ustalenie treści porozumienia wekslowego na podstawie zeznań stron. Zeznania te w tej kwestii są zupełnie sprzeczne, w związku z czym Sąd I instancji nie mógł ustalić na podstawie obu tych zeznań treści deklaracji jak w uzasadnieniu wyroku nie narażając się na słuszny zarzut naruszenia art. 233 §1 kpc przez niezgodną z zasadami doświadczenia życiowego i logiki ocenę zeznań powoda i dopuszczenie w związku z tym do błędnych ustaleń, co z kolei miało bezpośredni wpływ na orzeczenie. Analiza zeznań powoda prowadzi do jednoznacznego wniosku o ich zupełnej niewiarygodności. Wedle zeznań powoda weksel miał zabezpieczać należności za marmur i granit, której wysokość ustalono zgodnie z dowodem WZ i rozliczeniem z 30.11.2011r. już w lipcu 2011 r., by następnie twierdzić po okazaniu weksla, iż już 07.06.,2011 r., kwota na którą wypełniono weksel była znana i ustalona z pozwanym. Tymczasem z dokumentów tych jednoznacznie wynika, iż w dacie 07.06.2011 r. kwota ta nie mogła być znana, skoro dokument WZ obejmuje dostawy do dnia 31.07.2011 r., zaś rozliczenie z dnia 30.11.2011 r. obejmuje wpłatę z dnia 28.09.2011r. (dowód k. 104). Zgodnie z zasadami logicznego rozumowania kwota wekslowa nie mogła być znana i ustalona ani w czerwcu ani w lipcu 2011 r. skoro obejmuje dostawy do31.07.2011r. i zapłatę z dnia 28.09.2011 r. Odnosząc się do rozliczenia przedstawionego przez pozwanego na karcie 32 powód wskazał jednoznacznie, iż kwota w nim zamieszczona nie jest objęta wekslem i dotyczy rozliczenia za piaskowiec. Z jednej strony powód twierdzi, iż do rozliczenia za sprzedaż piaskowca pozostała kwota około 6000 zł, z drugiej zaś, iż gdyby pozwany nie zapłacił za piaskowiec to nie wydałby go kierowcy. Nade wszystko jednak z dokumentów dopuszczonych przez Sąd I instancji wynika, iż powód wystawił na zakupiony przez pozwanego piaskowiec faktury na kwotę 61500 zł i otrzymał zapłatę w kwocie 61 820 zł (dowód: faktury z dowodami przelewu k. 132-137), a więc otrzymał zapłatę za dostarczony piaskowiec. Przy czym ostatnia z faktur wystawiona jest w październiku 2011r., co dodatkowo czyni niewiarygodnym zeznania powoda, kiedy twierdzi on, iż współpraca stron trwała jedynie do lipca 2011 r. Równie niewiarygodne są zeznania powoda , kiedy twierdzi, iż pozwany za granit nie zapłacił wcale. Jest to zeznanie niezgodne z pozostałym materiałem dowodowym –z zeznaniami św. D. K., W. M., S. M., którzy potwierdzili dokonywanie płatności gotówkowych. Skoro zatem zeznaniom powoda nie można dać wiary, treść deklaracji wekslowej należy ustalić na podstawie zeznań pozwanego, które są konsekwentne i zgodne z

pozostałym materiałem dowodowym w sprawie. Pozwany zaś konsekwentnie twierdził, iż weksel podpisał w styczniu 2012 r. na zabezpieczenie ewentualnych roszczeń powoda z tytułu sprzedaży piaskowca na budowę w O. i związane było z rozliczeniem, które powód wręczył pozwanemu na kwotę około 30 000 zł i które znajduje się na k.32 akt sprawy. Taka też była treść porozumienia wekslowego stron. W tym zakresie zresztą zeznania pozwanego znajdują pośrednie potwierdzenie w zeznaniach powoda. Stwierdził on bowiem, iż umówił się z pozwanym, iż zapłata za granit i marmur będzie następować dopiero po rozliczeniu sprzedaży piaskowca. Wobec tego logicznym jest wystawienie najpierw zabezpieczenia płatności za piaskowiec, skoro powód twierdzi, iż cena za piaskowiec nie została do chwili obecnej do końca zapłacona. Stawia to zresztą pod znakiem zapytania możliwość domagania się zapłaty za granit i marmur, kwest jeśli byłaby możliwa w niniejszym postępowaniu, gdyż zeznając w ten sposób powód wskazuje, iż zapłata ceny za granit i marmur jest niewymagalna.

Skoro zatem treść deklaracji wekslowej ustalona przez Sąd Apelacyjny na podstawie zeznań pozwanego upoważniała powoda do wypełnienia weksla jedynie na zabezpieczenie zapłaty ceny za sprzedaż piaskowca, zaś powód stwierdził, iż cena ta nie jest objęta kwotą wekslową, należało uznać za w całości zasadny zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z porozumieniem wekslowym i na podstawie art. 10 pr. wekslowego i art. 496 kpc uchylić w całości nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany w sprawie i powództwo oddalić.

W procesie wekslowym dopuszczalne jest przeniesienie sporu ze stosunku podstawowego na stosunek podstawowy, który został wekslem zabezpieczony, wymaga to jednak nie tylko zarzutu pozwanego, ale przede wszystkim inicjatywy powoda. Podjęta przez pozwanego obrona za pomocą zarzutów nawiązujących do stosunku podstawowego wobec dochodzonego od niej roszczenia wekslowego prowadzi do objęcia sporem także tego stosunku. Niemniej jednak zarzut oparty na treści art. 10 pr. wekslowego jest zarzutem wekslowym i prowadzi jedynie do uwzględnienia tego stosunku w ramach oceny zasadności dochodzonego roszczenia wekslowego. Nadal więc przedmiotem sporu jest roszczenie wekslowe, z tą tylko różnicą, że przy jego rozpoznawaniu uwzględniamy również stosunek podstawowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2006 r., V CSK 86/06, niepubl.). Przeniesienie sporu na stosunek podstawowy sensu stricto wymaga w związku z tym inicjatywy powoda, który już w pozwie lub z odpowiedzi na zarzuty od nakazu zapłaty może podnieść twierdzenia uzasadniające uwzględnienie powództwa na podstawie stosunku, który weksel zabezpieczał. Wówczas Sąd może rozpoznać tak określone powództwo nie narażając się na zarzut naruszenia art. 495§2 kpc nawet wówczas, gdy z jakichś powodów powództwo oparte na wekslu okaże się niezasadne, np. z powodu nieważności weksla. Pogląd ten jest ugruntowany w judykaturze i wyrażony między innymi w uchwale połączonych Izb: Izby Cywilnej oraz Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 1972 r., III PZP 17/70, a także licznych nawiązujących do niej orzeczeniach.

W niniejszej sprawie powód jednak nie wskazał ani w pozwie ani w terminie ustawowym z art. 495§ 3 kpc okoliczności uzasadniających uwzględnienie powództwa w oparciu o stosunek podstawowy. Wobec tego spór w niniejszej sprawie zgodnie z wolą powoda toczył się wyłącznie na podstawie stosunku wekslowego stron, zaś powołanie przez Sąd I instancji art. 354§1 kc jako podstawy wyroku jest niewątpliwie wyjściem poza żądanie pozwu. W niniejszej sprawie zresztą powód nie mógłby żądać zasądzenia kwoty dochodzonej pozwem na podstawie umów sprzedaży granitu i marmuru, skoro niewątpliwie weksel zabezpieczał jedynie sprzedaż piaskowca na budowę w O.. Zgodnie bowiem z art.495 §2 kpc w toku postępowania nie można występować z nowymi roszczeniami zamiast lub obok dotychczasowych. Wskazany wyżej wyjątek od reguły, przewidujący możliwość przeniesienia sporu ze stosunku wekslowego na stosunek podstawowy dotyczy wyłącznie stosunku zabezpiezonego wekslem, a nie jakiegokolwiek innego. Dochodzenie innej wierzytelności nie zabezpieczonej wekslem jest nadal objęte zakazem z art. 495§2 kpc. Skoro zatem pozwany wykazał, iż weksel wypełniono niezgodnie z porozumieniem wekslowym, tzn. na wierzytelność wynikającą z innego stosunku podstawowego, aniżeli stosunek zabezpieczony wekslem powództwo oparte na wekslu należało uznać za bezzasadne w całości.

Wobec uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 233 §1 kpc apelacja była zasadna i skutkowałą zmianą wyroku na podstawie art. 386§1kpc w zw. z art. 10 pr. wekslowego i art. 496 kpc.

Konsekwencją oddalenia powództwa w istocie w całości (łącznie z niezaskarżonym pkt II wyroku Sądu I instancji.) było zasądzenie na rzecz pozwanego od powoda kosztów postępowania za I instancję w całości na podstawie art. 98§ 1 i 3 kpc.

Uwzględnienie apelacji w całości skutkowało także zasądzeniem do powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za II instancję na podstawie art. 98 §1 i 3 kpc oraz § 6 pkt 6 i §13.1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (...) w kwocie 7430 zł opłaty od apelacji i kwoty 2700 zł kosztów zastępstwa procesowego.

(...)

(...)

(...)

(...)

bp